

Ми вважаємо, що перший підхід є безглуздим, адже адміністративно заборонити об'єктивну реальність, у нашому випадку у формі штучного інтелекту, неможливо. Другий підхід є не виваженим. Третій є оптимальним, оскільки штучний інтелект має працювати на науку та широко використовуватися в навчальному процесі. За цим – майбутнє. Зрозуміло, що для цього треба відмовитися від неефективних в умовах сьогодення способів навчання, наприклад, рефератів та курсових робіт, скоригувати методологію виконання самостійних робіт та впроваджувати новітні методики. Все це має бути обговорено та затверджено вченими радами наукових та навчальних закладів у формі підзаконних локальних нормативно-правових актів.

З погляду здійснення наукового творення, штучний інтелект є своєрідною високоефективною комплексною методологією, яка дозволяє у багато разів підвищити ефективність наукового аналізу. Все, що має зробити вчений у наукових звітах про його використання, – це зазначити, які програми штучного інтелекту, в якому обсязі та для яких цілей були використані в науковому дослідженні.

Отже, штучний інтелект у методології наукових досліджень є об'єктивною, існуючою високоефективною методологією, яка не замінює вченого-дослідника, а надає йому можливість значно підвищити глибину та скоротити терміни наукового аналізу.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-411-8-10>

РЕГУЛЯРНА ЗМІНА ЗАКОНОДАВСТВА ПО ТЕМІ НАПИСАННЯ ДИСЕРТАЦІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Гаркавенко Сергій Васильович

аспірант кафедри цивільного, господарського права та процесу

Академія адвокатури України

м. Київ, Україна

Україна є демократичною, соціальною і правовою державою. Розвиток енергетики має вирішальний вплив на стан економіки в державі та рівень життя населення. Метою соціальної держави, якою відповідно до Конституції є Україна, має бути забезпечення умов для зростання добробуту громадян. При виборі актуальності теми дисертаційної роботи було враховано необхідність з'ясувати правове регулювання відносин на ринку електричної енергії України в умовах євроінтеграції об'єднаної енергетичної системи України до Союзу

центральноєвропейської електричної мережі відповідно до вимог ENTSO-E.

Дослідження питання практичного застосування норм права між учасниками ринку електричної енергії в умовах воєнного стану при написанні дисертації є дуже важливим. Застосування на практиці норм права які були впровадженні безпосередньо при введенні воєнного стану дозволяє побачити адаптацію учасників відносин до нових умов сьогодення.

На превеликий жаль наша країна зіштовхнулася з невиправданою агресією з боку російської федерації, яка розпочала відкриту війну проти України. Саме в умовах війни, наш енергетичний сектор повинен здійснювати стабільне та безаварійне електропостачання.

Жодна європейська країна не має досвіду роботи енергетичної системи в умовах воєнного стану, тому досвід правового регулювання в такий період є новим, інноваційним та практичним, що повинен забезпечити існування енергетики як галузі.

В період воєнного стану, економіка країни функціонує далі, будуються підприємства, житлові комплекси, торгові центри, розвиваються різні галузі промисловості, великий і малий бізнес, функціонують державні установи та соціальні заклади. Кожна новозбудована, реконструйована або технічно переоснащена електроустановка електричних мереж споживачів підпадає під дію Кодексу систем розподілу.

Цей Кодекс визначає вимоги та правила, які регулюють взаємовідносини операторів систем розподілу (далі – ОСР), оператора системи передачі (далі – ОСП), користувачів системи розподілу (далі – Користувачі) та замовників послуг з приєднання щодо оперативного та технологічного управління системою розподілу, її розвитку та експлуатації, забезпечення доступу та приєднання електроустановок [1]. Цей Кодекс встановлює базові системні вимоги, спрямовані на забезпечення надійного функціонування і розвитку системи розподілу [1].

Особливості приєднання споживачів можна розділити на три етапи:

1. Приєднання споживачів за правилами Кодексу систем розподілу до введення воєнного стану в Україні;
2. Приєднання споживачів в період воєнного стану за Порядком тимчасового приєднання електроустановок до системи розподілу у період дії в Україні воєнного стану.
3. Приєднання споживачів з врахуванням особливостей застосування з 1 січня 2024 року Порядку тимчасового приєднання електроустановок до системи розподілу та відновлення дії Кодексу систем розподілу.

Указом Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», на підставі пропозиції Ради національної безпеки і оборони України, відповідно до п. 20 ч. 1 ст. 106 Конституції України, Закону України «Про правовий режим воєнного стану» в Україні було введено воєнний стан.

Отже, на першому етапі, до 24 лютого 2022 року приєднання споживачів здійснювалось за правилами Кодексу систем розподілу.

Головним критерієм було чітке регулювання відносин які виникали під час приєднання споживачів. Кодексом визначався порядок розрахунку вартості послуги та строки її надання. Споживач укладав договір, знав чітку суму до сплати згідно з рахунком за приєднання та плати за потужність. Абсолютно всі споживачі були в рівних умовах.

Але воєнний стан вніс свої корективи і реалії в процес приєднання електроустановок.

Так на другому етапі, з початком введення воєнного стану Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП) № 352 від 26.03.2022р. (далі – Постанова 352) було затверджено Порядок тимчасового приєднання електроустановок до системи розподілу у період дії в Україні воєнного стану.

Необхідно врахувати, що Постановою 352 було зупинено на період дії в Україні воєнного стану до прийняття НКРЕКП окремого рішення дію розділу IV Кодексу систем розподілу, затвердженого постановою НКРЕКП від 14 березня 2018 року № 310, та Методики (порядку) формування плати за приєднання до системи передачі та системи розподілу, затвердженої постановою НКРЕКП від 18 грудня 2018 року № 1965 [2].

Таким чином, послуга з тимчасового приєднання надавалась оператором системи розподілу на підставі договору про тимчасове приєднання. Відповідно споживач отримував орієнтовний розрахунок вартості приєднання. Остаточна вартість надання послуги з тимчасового приєднання визначалась за фактичними втратами.

Відповідно до п. 21 Постанови 352, протягом шести місяців після припинення чи скасування на території України воєнного стану тимчасово приєднані електроустановки на підставі цього Порядку (у тому числі електроустановки приєднані за рахунок резерву потужності інших споживачів) мають бути приєднані до системи розподілу відповідно до вимог Кодексу систем розподілу, затвердженого постановою НКРЕКП від 14 березня 2018 року № 310 [2].

Третім етапом стало, прийняття НКРЕКП рішення про відновлення з 1 січня 2024 року надання послуг зі стандартних та нестандартних

приєднань до електричних мереж відповідно до Кодексу систем розподілу.

З метою забезпечення можливості приєднання до електричних мереж на територіях, де можливі або тривають активні бойові дії, з урахуванням вимог безпеки і захисту здоров'я та життя виробничого персоналу операторів систем розподілу НКРЕКП продовжила надання операторами систем розподілу послуг з приєднання відповідно до Постанови 352 [3].

Важливим нововведенням для країни, що воює є застосування п. 10 Постанови 352, якою визначено, що Оператор системи розподілу в пріоритетному порядку та безоплатно надає послугу з тимчасового приєднання до електричних мереж об'єкта замовника, що використовується для задоволення потреб підприємств із сфери управління Міністратегпрому та Мінекономіки, а також підприємств Державного концерну «Укроборонпром», які залучені до виконання мобілізаційного завдання, а також інших підприємств, незалежно від форми власності, які виконують мобілізаційне завдання за укладеними договорами, Збройних Сил України, інших військових формувань України, правоохоронних органів і сил цивільного захисту, за умови наявності відповідної довідки військової адміністрації [2].

Надання послуг з приєднання електроустановок іншим замовникам, що звернулись із заявою про приєднання електроустановок з 1 січня 2024 року, здійснюється операторами систем розподілу відповідно до вимог Кодексу систем розподілу.

Враховуючи викладене, для можливості здійснення приєднання згідно Порядку тимчасового приєднання, Замовник повинен відповідати вище вказаним умовам, а не просто бути критично важливим для функціонування економіки та забезпечення життєдіяльності населення в особливий період.

Отже, аналізуючи законодавство, щодо надання послуг з приєднання електроустановок, можна бачити постійне вдосконалення та забезпечення функціонування енергетичної системи. Забезпечується можливість ефективного приєднання різних категорій споживачів. Особливо доцільно, застосування певних преференцій до підприємств стратегічних галузей та оборонного сектору.

Література

1. Постанова Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг №310 від 14.03.2018 Про затвердження Кодексу систем розподілу. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0310874-18#Text> (дата звернення 29.08.2024).

2. Постанова Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг №352 від 26.03.2022 Про затвердження Порядку тимчасового приєднання електроустановок до системи розподілу у період дії в Україні воєнного стану URL:<https://www.nerc.gov.ua/acts/pro-zatverdzhennya-poryadku-timchasovogo-priyednannya-elektrostanovok-do-sistemi-rozpodilu-u-period-diyi-v-ukrayini-voennogo-stanu> (дата звернення 29.08.2024).

3. Офіційний сайт Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг URL:<https://www.nerc.gov.ua/news/osoblivosti-zastosuvannya-z-1-sichnya-2024-roku-poryadku-timchasovogo-priyednannya-elektrostanovok-do-sistemi-rozpodilu> (дата звернення 29.08.2024).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-411-8-11>

ОКРЕМІ ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ СТВОРЕННЯ РАЗОВИХ СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ РАД

Головач Андрій Володимирович

*доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України,
академік Національної академії наук вищої освіти,
директор Інституту права
Донецький університет економіки та права
м. Київ, Україна*

12 січня 2022 року постановою Кабінету Міністрів України №44 був затверджений Порядок присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії [1], яким здавалось чітко врегульовані зазначені питання.

Водночас, 19 травня 2023 року постановою Кабінету Міністрів України №502 до Порядку були внесені зміни. А саме, до абзацу 3 пункту 15, де зазначено, що з 01 січня 2024 року офіційні опоненти не можуть працювати в одному і тому ж закладі, мати спільні публікації за останні 5 років з головою, рецензентами та науковим керівником та включаються до складу разової спеціалізованої ради за їх письмовою згодою.

Разом з тим, відповідно до пункту 2, абзацу 14 Порядку, однією із компетентностей члена разової спеціалізованої вченої ради є наявність